

ÇEVRESEL DÖKÜNTÜ YÖNETİMİ

Doküman No : TL.SEÇ.12	Yayın Tarihi : 12.05.2014	Rev.No: 01	Rev.Tarihi: 26.06.2014	Sayfa No : 1 / 4
----------------------------------	----------------------------------	-------------------	----------------------------------	-------------------------

1. AMAÇ

Bu talimatın amacı, sıvı ve katı tehlikeli maddelerin, gerekli tedbirlerin alınmaması veya kazara çevresel ortama dökülmesi ve yayılması sonucu çevre kirliliğine neden olacak faktörleri önlemek için yapılsa gerekenleri belirler.

2. KAPSAM

Bu talimat, DİA' nın tüm işyerlerinde uygulanır.

3. TANIMLAR

- ❖ **Döküntü** : Her ne sebeple veya durum sonucunda olursa olsun sıvı ve katı tehlikeli ürünlerinin yüzey veya yeraltı sularına karışmasına ya da toprağa dökülmesine denir.
- ❖ **Yayılma** : Tehlikeli maddenin içinde bulunduğu kontrollü alandan çevresel ortama geçmesi ve etrafa dağılmasıdır.

4. İLGİLİ DOKÜMAN VE KAYITLAR

- ❖ PR.SEÇ.04 Kaza, Olay ve Uygunsuzluk Prosedürü
- ❖ PR.SEÇ.14 Çevre Açısından İzleme Prosedürü
- ❖ PR.SEÇ.15 Atık Yönetimi Prosedürü
- ❖ FR.SEÇ.16 Çevresel Boyutu Belirleme ve Etki Değerlendirme Prosedürü
- ❖ TL.SEÇ.07 Tehlikeli Maddelerin Depolanmasında, Taşınmasında ve Kullanılmasında Güvenlik Önlemleri Talimatı

5. SORUMLULUK

Proje yöneticileri gerekli önlemlerin alınmasından ve SEÇ birimi bu talimatın takibinden sorumludurlar.

6. UYGULAMA

6.1 Döküntü Olayı Tespit Edildiğinde Yapılması Gerekenler

- a. Döküntü durumunu tespit eden personel, ilk olarak SEÇ Birimine ve bağlı olduğu amirine bilgi vermelidir.
- b. SEÇ Biriminde ki Çevre Sorumlusu ve/veya İSG sorumlusu döküntünün olduğu olay yerine gidecektir.
Dökülen ve yayılan tehlikeli madde muhteviyatı bilinmeden, tehlikeli madde ile temastan kaçınılır.
- c. Döküntü ve yayılma olayı sonucu Yangın, parlama, patlama, zehirlenme ve çalışanların yaralanmasına neden olabilecek risklerin ortaya çıkması ihtimali durumunda Acil Durum Müdahale Ekibine haber verilir.

ÇEVRESEL DÖKÜNTÜ YÖNETİMİ

Doküman No : TL.SEÇ.12	Yayın Tarihi : 12.05.2014	Rev.No: 01	Rev.Tarihi: 26.06.2014	Sayfa No : 2 / 4
----------------------------------	----------------------------------	-------------------	----------------------------------	-------------------------

- d. Çevre Sorumlusu tarafından ortamın; dökülen tehlikeli maddeden arındırılması için kullanılacak ekipman, araç, ve absorban malzemeler ve uygun kişisel koruyucu donanımlar belirlenir.
- e. Döküntünün olduğu alanda, dökülen malzemenin yanıcı olması durumunda bütün Sıcak Çalışmalar durdurulur.
- f. Çevre Sorumlusunun veya İSG sorumlusunun, dökülen malzemenin muhteviyatına göre çalışma alanında ki işlerin durdurulması için o bölgenin yapım grubu amirine bildirilir.
- g. Dökülen tehlikeli maddenin Malzeme Güvenlik Bilgi Formu incelenerek, ortama dökülen ve yayılan maddenin ortamdaki uzaklaştırılması ve temizlenme yöntemi Çevre Sorumlusu tarafından belirlenir.
- h. Dökülen ve yayılan tehlikeli maddenin, çevresel ortamdaki uzaklaştırılması için kullanılacak ekipmanları, Çevre Sorumlusunun kontrolünde ve bu ekipmanların kullanımını hakkında eğitim almış yetkili personel; temizlik aktivitelerini gerçekleştirebilir.
- i. Temizliği yapacak personellere, tehlikeli atık maddelerin temizliği, geçici tehlikeli depolama alanına taşınması ve dökülmeye, yayılmaya karşı önleyici tedbirlerle ilgili eğitimler, Çevre Sorumlusu tarafından verilecektir. Eğitimi olmayan hiçbir personel tehlikeli atıkların temizlik işinde görev alamaz.
- j. Dökülen ve yayılan maddenin temas ettiği materyalde tehlikeli madde grubuna girdiğinden dolayı tehlikeli madde ile temas etmiş olan materyalde, çevresel ortamdaki uzaklaştırılır ve tehlikeli madde ile birlikte geçici tehlikeli atık depolama alanına gönderilir.
- k. Döküntü ve yayılma engellendikten sonra, temizlik işlemleri yapılırken, kaza, olay, uygunsuzluk araştırma prosedüründe belirtildiği şekilde kazanın potansiyel şiddet kriterine göre kaza sınıfı belirlenir. Kaza sınıfı seviyesine göre Kaza Araştırma ekibi kurulur.

6.2 Döküntü Önlemi

Tehlikeli maddelerin dökülmesi ve yayılması potansiyeli olan yerlerde döküntüyü temizleyecek ve yayılmasını engelleyecek ekipman, araç ve absorban malzemeler, döküntü sonucu insanlara ve çevreye risk yaratacak bölgelerde hazır bulundurulacaktır. Döküntünün oluşumunu engellemek ve çevresel etkisini azaltmak için aşağıda ki uygulamalar gerçekleştirilir;

- a. Tehlikeli Maddelerin depolandığı tüm alanlarda, dökülmeye ve yayılmaya karşı depolama alanlarının zemini; depo alanında dökülen tehlikeli maddelerin etrafa yayılmadan biriktirilebileceği bir kanaldan oluşan biriktirme havuzuna sahip olmalıdır.
- b. Depolanan sıvı içerikli tehlikeli kimyasalın, sızıntı durumunda toplam hacminin % 110 nu güvenli bir şekilde biriktirebileceği sızıntı toplama kanalının ve havuzun hacimsel dizaynı bu duruma göre yapılmalıdır.
- c. Sıvı içerikli kimyasalların depolandığı, dağıtımının yapıldığı, elleçleme yapılan alanların yüzeyleri geçirimsiz yüzeye sahip olmalıdır.
- d. Tehlikeli malzemeler depolama alanlarında ki envanteri kullanımda en az seviyede tutulmalıdır.

ÇEVRESEL DÖKÜNTÜ YÖNETİMİ

Doküman No : TL.SEÇ.12	Yayın Tarihi : 12.05.2014	Rev.No: 01	Rev.Tarihi: 26.06.2014	Sayfa No : 3 / 4
----------------------------------	----------------------------------	-------------------	----------------------------------	-------------------------

- e. Bertaraf veya geri kazanım tesislerine göndermek için geçici tehlikeli depolama alanından depolanan tehlikeli atıklar, 6 ay dan fazla sürede ve fazla kapasiteye ulaşmadan depolama alanından uzaklaştırılmalıdır.
- f. Damlatma tavaları, yağ, dizel, kimyasal maddelerin bulunduğu varillerin altına yerleştirilmelidir.
- g. Yakıt tankları ve hortumları, bağlantı vanalarının kontrolleri, bakımları ve onarımları periyodik olarak yapılmalıdır.
- h. Varil içindeki sıvıların doldurma, boşaltma ve taşınma işlemleri için varil pompası ve varil yük arabası kullanılmalıdır.
- i. Varillerin boşaltılması için, variller yatırılarak boşaltma yapılmamalıdır.
- j. Döküntü ve yayılmanın neden olduğu kirliliği temizlemek için aşağıda belirtilen malzemeler hazır bulundurulmalıdır;
- Kum Çuvalı
 - Kum ve / veya talaş
 - Kürekler
 - Kimyasal tehlikelere karşı uygun kişisel koruyucu donanımlar (gözlük, yüz maskesi, lastik eldiven, önlük, lastik çizme, özel iş eldiveni vd.)
 - Uygun tekerlekli konteyner
 - Özel yapım, dayanıklı naylon torba
 - Emici (absorban) malzemeler

6.3 Döküntü ve Yayılmanın Sınıflandırılması

Tehlikeli maddenin çevresel ortama dökülmesi ve yayılması sonucu oluşan çevresel boyutlu kaza veya ucuz atlatma; Kaza, Olay, Uygunsuzluk Prosedüründe (PR.SEÇ.04) belirtildiği şekilde kaza sınıflaması yapılacak ve bu sınıflamaya göre oluşturulacak kaza araştırma ekibi tarafından kazanın sebepleri, kök-neden analizleri kaza araştırma raporunda belirtilecektir. Kazanın nedenlerine göre alınacak düzeltici ve önleyici tedbirler uygulamaya geçirilir ve risk analizleri de bu duruma göre güncellenir.

POTANSİYEL ŞİDDET KRİTERİ	
Kaza Sınıfı	Çevre
1 (hafif)	Çalışma sahası sınırları içerisinde. Önem derecesi düşük çevresel etki
2 (Orta)	Çalışma sahası sınırları içerisinde. Kısa süreli çevresel etki. Çalışma sahası içinde çevresel etkisi ortadan kaldırılabılır.
3 (Önemli)	Çalışma sahası sınırları dışına etki Çalışma alanı etrafındaki bölgeyi, 1 ayı aşmayan süreyle etkileyebilecek Çevresel olumsuzluklar
4 (Ağır)	Çevresel Taahhütlerin uzun süreli ihlalleri ve/veya kontrolsüz salımlar. Çalışma alanı sınırlarını aşarak 12 ay boyunca etkisi görülebilecek, önemli derecede çevresel etki Düzeltilme/iyileştirme faaliyetleri için dışarıdan yardım alınmasını gerektirir

ÇEVRESEL DÖKÜNTÜ YÖNETİMİ

Doküman No : TL.SEÇ.12	Yayın Tarihi : 12.05.2014	Rev.No: 01	Rev.Tarihi: 26.06.2014	Sayfa No : 4 / 4
----------------------------------	----------------------------------	-------------------	----------------------------------	-------------------------

5 (kriz durumu)	Çok büyük ölçekte ve kontrol edilemeyen madde salımları ya da çevresel etkileri önemli düzeyde olan ve çalışma alanının hayli ötesinde etkileri görülen kazalar. Kaza sonucunda kalıcı kirlilik etkisi 12 aydan fazla süren
--------------------------------	--

Meydana gelen çevresel kazada, dökülen tehlikeli maddenin 25 lt den az ve çok olacak şekilde sınırlandırılarak meydana gelen kaza sayısı ayrıca kontrol dışı gaz sızıntılarının sayısı Aylık SEÇ Performans raporlarına istatistiki bilgi olarak girdi teşkil eder.